

СТАНОВИЩЕ

от доц.д-р Ергюл Таир Реджеб

Становището е част от процедурата на конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент“ по професионално направление 3.2. Психология (Психология на общността и механизми за социална подкрепа), област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, обявен от Университет „Проф. д-р Ас. Златаров“- Бургас, ДВ бр. 32 от 22.04.2016 г.

Становището е изготвено по решение на Научно жури, определено със Заповед № РД 131/17.05.2016 г. на Ректора на Университет „Проф. д-р Асен Златанов“ - Бургас, на основание на разпоредбата на чл. 27, ал. 1 на Закона за развитие на академичния състав, чл. 61, ал. 1 от Правилника за неговото прилагане и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет „Проф. д-р Ас. Златаров“- Бургас.

Представяне на кандидата

В конкурса, който е описан по-горе, участва един кандидат – гл. ас. д-р Биляна Николаева Великова-Цонкова, която от 2007 г. работи в Университет „Проф. д-р Асен Златанов“ – Бургас. Кандидатът е придобил образователната и научна степен „доктор“ през 2005 г., след разработена в Института по психология на БАН дисертация по Социална психология на тема: „Влияние на междуличностното възприятие върху взаимоотношенията в групата“. Биляна Великова-Цонкова има магистърска степен по психология от СУ „Св. Кл. Охридски“ със специализации в областта на Трудова и организационна психология, Социална психология, Клинична и консултативна психология. Широката подготовка на кандидата обяснява представения научно-изследователски интерес в областта на социалната и педагогическата психология, психология на личността, медицинска психология и др., които успешно се прилагат и при разработването на лекционни курсове и семинарните занятия в Университет „Проф. д-р Асен Златанов“ – Бургас. Биляна Великова-Цонкова е разработила 7 учебни програми – задължителни и избираеми за нуждите на учебния процес в рамките на ОКС Бакалавър и още 3 – за ОКС Магистър. Учебните дисциплини, по които тя преподава на студенти от различни специалности са 10 и включват

дисциплини като Социална психология, Психология на личността, Медицинска психология, Психология на общуването и др., които свидетелстват за богатия ѝ преподавателският опит. Представените документи илюстрират Биляна Великова-Цонкова като активен научен ръководител, като под нейното научно ръководство има успешно защитени 20 дипломни работи (8 на бакалаври и 12 магистри), като част от тях (6-ма на брой) са представили своите разработки (доклади и научни съобщения) на Студентска научна конференция в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“. В същото време, Биляна Великова-Цонкова участва като член в различни научноизследователски екипи в рамките на университета, като обучител в курсове за продължаващо обучение по проекти на община Бургас и с програми, утвърдени от Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи, при организирането и провеждането на научни и практически форуми в гр. Бургас и др.

Научна продукция

Биляна Великова-Цонкова е представила за настоящия конкурс списък от 30 научни труда, в това число самостоятелна монография, учебно помагало, две студии, 26 статии в научни списания и сборници от конференции, от които 4 на английски и 2 на руски език. Описаните научни трудове не повтарят публикации, предоставени за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Посочени са 20 цитирания на научните трудове на кандидата. Изследователската работа на Биляна Великова-Цонкова тематично е разделена в две големи групи: 1) „*Механизми за социална подкрепа*“, в която се включват монографията „*Живот след онкодиагноза. Адаптация - индивидуални и социалнопсихични различия*“ (УИ на Университет Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас, 239 стр.) и 14 публикации, от които 2 на руски език и 2 – на английски език; 2) „*Психология на общността*“, в която има 15 публикации, сред които 2 на английски език и учебното помагало по Социална психология.

Научно-изследователски и приложни аспекти

Сред научно-изследователската работа на Биляна Великова-Цонкова като сериозен научен принос се откроява монографията „*Живот след онкодиагноза. Адаптация - индивидуални и социалнопсихични различия*“ (УИ на Университет Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас, 239 стр.), в която се предлага цялостен теоретичен модел и емпирично изследване върху значим социален проблем, а именно поставянето, приемането и

възстановяването от онкологично заболяване. Представено е едно не само задълбочено и научно, но също така и много лично изследване на емоционалните преживявания и трудния път на социална адаптацията и ресоциализацията след лечение на злокачествено заболяване. С много висок професионализъм в първа глава Биляна Великова-Цонкова успява не само да обхване разглежданата проблематика от медицинска, социална и психологична гледна точка, но и да очертае същността на своя изследователски модел, в който са обхванати редица индивидуални характеристики (като пол, личностни предиспозиции към оптимизъм, негативистични очаквания и др.) и социалнопсихични фактори (като междуличностните процеси на възприемане, разбиране, партньорските взаимоотношения и др.). Във втора глава авторката показва отлични познания при адаптацията на съвременни психологически методи и компетентно приложение на статистическите анализи върху резултатите, които представят, че диагнозата и лечението оказват въздействие не само върху пациента, но и върху неговото семейство и близки хора. Резултатите потвърждават, че взаимоотношенията с близките хора са важни за психосоциалната адаптация към онкологично заболяване, доколкото междуличностните отношения формират основата за социалното функциониране на индивида, което се приема за критичния компонент по отношение на качеството на живот. Съществен приложен принос представя трета глава, в която се дискутира ролята на професионалната подкрепа за ефективния процес на психосоциална рехабилитация, като се представят добрите български и световни практики в тази насока. Заслужава да се посочи акцентът, който се поставя върху структурирането на цялостни програми за психосоциална подкрепа, осъществявани от мултидисциплинарни екипи от специалисти. Предлага се адекватна професионална намеса от страна на психолози, психоонколози, медицински специалисти, социални работници и психотерапевти, които обединявайки усилията си предоставят качествена и навременна здравна услуга и психосоциална подкрепа на нуждаещите се пациенти и техните близки хора.

Представените в монографичния труд медицински, социални и психологични измерения на адаптацията и ресоциализацията след лечение на злокачествено заболяване са обект на допълнителен анализ и задълбочено обсъждане и в останалите 14 публикации в тази тематична насока, които свидетелстват за изследователските интереси и професионалната компетентност на Биляна Великова-Цонкова.

Във втората тематична рубрика „Психология на общността“ специално внимание заслужава *Учебното помагало по социална психология за студенти от педагогическите специалности* (УИ на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас, 89 стр.), в което на достъпен и разбираем за студентите език Биляна Великова-Цонкова представя основните тематични направления в социалната психология, методите на изследване, приложимостта на социалното познание при решаване на практически проблеми и др.

В това тематично направление кандидатът е представил още 14 публикации, разглеждащи в теоретичен и емпиричен план значими социалнопсихологически проблеми като ученическият клас и училищната култура, мултикултурното образование, индивидуални предпочитания за участие във формални/ неформални социални групи в юношеска възраст при ученици, застрашени от отпадане от училище, професионалната роля на учителя при формиране на училищна общност, ролята на етническият произход, Аз-образ и др., които отразяват изследователския и приложен принос на Биляна Великова-Цонкова при разрешаване на част от проблемите на съвременното българско образование, а именно работата с ученици в риск от отпадането от училище, практики за превенция и ограничаване на насилието и др.

Заклучение

Представената академична кариера, научните и научно-приложните постижения на гл. ас. д-р Биляна Николаева Великова-Цонкова ми дават пълна убеденост да подкрепя нейната кандидатура за заемане на обявената в настоящия конкурс длъжност „Доцент“ по професионално направление 3.2. Психология (Психология на общността и механизми за социална подкрепа) във Факултета по обществени науки в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас.

27.07.2016 г.

Член на научното жури:

(доц. д-р Ергюл Таир)